LUNDS UNIVERSITET
NATUR-
VETENSKAPLIGA
FAKULTETEN

BESLUT

Diarienummer
STYR 2020/1448

Datum 2020-09-15

Dekan

Handläggningsordning för disputationsärenden vid den naturvetenskapliga fakulteten

Av 6 kap. 33-35 §§ högskoleförordningen framgår att universitetet ska anordna offentliga disputationer inom ramen för vilka doktorander som studerar mot en doktorsexamen muntligen kan försvara sina doktorsavhandlingar. Vid disputationen ska det finnas en opponent och i betygssättningen ska minst en person som inte är verksam vid den högskola där doktoranden examineras delta. Vidare föreskrifter om det betygssystem som ska användas och om disputationen och betygssättningen i övrigt är delegerat till universitetet att besluta om. Sådana lokala föreskrifter rörande anordnande av disputation har fastställts av rektor i avsnitt 12 av *Föreskrifter för utbildning på forskarnivå vid Lunds universitet (STYR 2018/562).* Föreskrifterna delegerar beslut om bland annat tid och plats till fakultetsstyrelserna. Enligt den naturvetenskapliga fakultetens arbetsordning är den operativa beslutsrätten rörande dessa frågor vidaredelegerad till vicedekan för utbildning på forskarnivå, medan dekanen delegerats beslutsrätten att fastställa policy och principer för disputation och distribution av avhandlingar. Med hänvisning till den senare beslutsrätten fastställs följande ordning enligt vilken disputation anordnas vid den naturvetenskapliga fakulteten.

Planering av disputation

Enligt fakultetens arbets- och delegationsordning ska disputation anordnas efter att institutionsrepresentanten säkerställt att alla

kurspoäng och obligatorier som enligt den individuella studieplanen har planerats äga rum innan disputationen är fullgjorda.

Anmälan om disputation

När institutionsrepresentanten säkerställt att alla kurspoäng och obligatorier som planerats innan disputationen uppnåtts ska enligt arbets- och delegationsordningen en anmälan om disputation, som föreslår tid och plats, ordförande, opponent, betygsnämndsledamöter, inkl. suppleant, göras. Anmälan ska skickas till Kansli N senast åtta veckor innan föreslaget disputationsdatum. Disputationsanmälan görs av institutionsrepresentanten eller prefekten via webbformuläret som finns på fakultetens webb och enligt de anvisningar som tillhandahålls på fakultetens hemsida. Anmälan ska skrivas ut, undertecknas av institutionsrepresentanten eller prefekten och skickas in till kansliet.

Till anmälan ska fogas:

- jävsdeklarationer från opponent och betygsnämndsledamöter, inklusive suppleant.
- kort CV för opponent och samtliga betygsnämndsledamöter.
- särskild motivering av förslag på namn där det finns särskilda skäl att frångå vissa krav.
- För sammanläggningsavhandling ska även en lista med i avhandlingen ingående arbeten bifogas, samt en av huvudhandledaren vidimerad sammanställning över respondentens bidrag till varje delarbete vad avser planering, datainsamling, dataanalys, manusförfattande och egna initiativ.
- För opublicerade arbeten anges om de föreligger endast som manuskript, om de har skickats till ett förlag eller om de accepterats för publicering. Det ska framgå om arbetena har använts eller planeras användas i annan avhandling än den aktuella.

Beredning och beslut

Efter beredning av kansli N fattas, enligt fakultetens arbets- och delegationsordning, beslut om tid och plats för disputation,

utseende av opponent samt förordnande av betygsnämndsledamöter, inkl. suppleant, av vicedekan för utbildning på forskarnivå.

Tid och plats för disputation

Disputationer ska anordnas under terminstid om inte särskilda skäl finns (STYR 2018/562). Vid den naturvetenskapliga fakulteten bedöms det alltid finnas särskilda skäl att förlägga disputationer fram till och med sista fredagen innan midsommar. Under perioden 22 dec–6 jan anordnas inga disputationer vid naturvetenskapliga fakulteten.

Inom fakulteten får förekomma två disputationer per dag inom samma ämnesområde, en disputation på förmiddagen och en disputation på eftermiddagen. Disputation bör inte ske samtidigt som en disputation inom näraliggande ämnesområde vid LTH. Undantag kan göras om det finns särskilda skäl.

Disputationer ska äga rum i Lund om inte särskilda skäl för annan ort finns.

Ordförande

Som ordförande för disputationen utses lämpligen respondentens institutionsrepresentant, men det kan även vara annan lärare vid institutionen. Handledare får inte vara ordförande. Ordförande vid disputationen kan inte samtidigt vara ledamot eller suppleant i betygsnämnden.

Opponent

Till fakultetsopponent utses person som är docent eller har motsvarande kompetens inom avhandlingens ämnesområde. Opponent får inte vara anställd vid Lunds universitet och ska stå obunden gentemot doktoranden och handledarna (se avsnitt om jäv nedan). Emeritus kan utses till opponent.

Betygsnämnd

Betygsnämnden ska bestå av tre ledamöter men kan, om det finns särskilda skäl, bestå av fem ledamöter. Ett särskilt skäl kan vara att avhandlingen är av sådan karaktär att väsentliga delar i

avhandlingen inte kan bedömas av endast tre ledamöter. Ledamot i betygsnämnd ska vara minst docent eller ha motsvarande kompetens. Man ska då ha meriter som en docent förväntas ha, såsom väsentlig akademisk produktion efter doktorsavhandling och viss erfarenhet av handledning. En ledamot från näringslivet som har lång arbetslivserfarenhet är inte att betrakta som docentkompetent om motsvarande akademisk meritering saknas. Emeritus kan vara ledamot. Båda könen ska vara representerade i nämnden. Om detta krav inte kan tillgodoses, så ska skälen till det redovisas i disputationsanmälan.

Ledamot ska vara obunden gentemot respondenten och handledarna (se avsnitt om jäv nedan).

Av betygsnämndens tre ordinarie ledamöter ska minst en ledamot vara extern, d.v.s. vara hemmahörande utanför Lunds universitet. En person som nyligen lämnat LU för en tjänst någon annanstans betraktas inte som extern inom fem år efter frånträdet. Inte heller betraktas personer som är anställda utanför LU men som har något slags formaliserat samarbete med respondentens institution som externa. En ordinarie ledamot får komma från doktorandens egen institution (två ledamöter om det är fem i nämnden). Handledare eller institutionsrepresentant till respondenten kan inte ingå i betygsnämnden.

Suppleant

Jämte de ordinarie ledamöterna utser vicedekanen även (minst) en suppleant. För denne gäller samma kompetenskrav som för ordinarie ledamöter. Suppleant ska utses så att denne kan ersätta vilken som helst av de ordinarie ledamöterna. Kraven på nämndens sammansättning vad gäller institutionstillhörighet och könsrepresentation gäller dock endast ordinarie ledamöter, och måste inte uppfyllas i det fall suppleant kallas in. Oavsett omständigheterna måste dock alltid minst en av nämndens ledamöter vara extern.

Jäv

Det är av största vikt att säkerställa att betygsnämndsledamöterna och opponenten är obundna och objektiva i sina roller. Om det finns omständigheter som innebär att omgivningen kan ifrågasätta betygsnämndens objektivitet så har inte doktorandens intressen tillgodosetts.

Utöver gängse jävsgrunder (11-12 § FL) anses jäv i disputationssammanhang föreligga om:

- Handledare eller doktorand under de senaste fem åren har samarbetat vetenskapligt eller samproducerat vetenskap med opponent eller ledamot i betygsnämnden. Sampublicering är ett exempel på samproduktion. Vid särskild motivering kan jäv uteslutas, t.ex. om samarbetet skedde inom ett vetenskapligt konsortium där sampublicering inte nödvändigtvis innebär jäv.
- Ett samarbete mellan handledare och opponent eller nämndsledamot varit omfattande, även om det skedde längre tillbaka än fem år. Om samarbete ägt rum så ska det redovisas vid anmälan om disputation och motivering ges till varför jäv inte ska anses föreligga.
- Ett handledare-doktorandförhållande (eller omvänt) har funnits mellan handledare och opponent eller ledamot i betygsnämnden, oavsett hur långt tillbaka det förelåg.

Kungörelse av disputation

Kungörelse (”spikning”) innebär att avhandlingen och disputationen offentliggörs. Det ska ske senast tre veckor innan disputationen. Kungörelser kan inte ske i perioden mellan sista fredagen innan midsommar och 15 augusti och inte heller i perioden 22 december till 6 januari. Dessa perioder kan heller inte räknas in i kungörelsetiden (de tre veckorna). Kungörelser görs av Kansli N, som ska ha tre arbetsdagar till förfogande för handläggningen. Inga ärenden handläggs i perioden 22 december till 6 januari.

Betygsnämndens överläggning

Betygsnämnden ska sammanträda och fatta beslut om betyget i direkt anslutning till disputationen. Fakultetsopponenten och

huvudhandledaren ska stå till betygsnämndens förfogande vid överläggningen för att svara på frågor etc., men ska ej närvara då nämnden fattar sitt beslut. Ordförande för disputationen ska inte heller närvara då beslutet fattas. Betygsnämnden utser en ordförande inom sig som svarar för att protokoll från sammanträdet förs i avsett formulär och lämnas till fakultetskansliet, som sedan registrerar betyget i Ladok.

Denna handläggningsordning har fastställts av dekanen efter hörande av presidiet och fakultetens nämnd för utbildning på forskarnivå. Tidigare dokument ”Föreskrifter för anmälan om disputation, betygsnämnd och opponent” (STYR 2016/85) upphör därmed att gälla.

Sven Lidin
Dekan
Naturvetenskapliga Fakulteten
Lunds universitet

Tobias Nilsson
Utredare
Naturvetenskapliga Fakulteten
Lunds universitet